

سنة ١٤٤٠ هـ

آزمون های پیشرفت تحصیلی

- ❖ آزمون های غیر عینی (ذهنی) یا ساختن پاسخ :
- ❖ در این روش ها دانش آموز یا دانشجو خودش پاسخ خواسته شده را می سازد یا تولید می کند.
- ❖ این روش ها بسیار گوناگون اند و از جمله آزمون های تشریحی، کوتاه پاسخ، امتحانات شفاهی انفرادی، تولید آثار هنری، انجام پروژه های تحقیقی، و ساختن وسایل و ابزارهای مختلف را شامل می شود.

آزمون های پیشرفت تحصیلی ذهنی

❖ آزمون های ذهنی به آزمون های **تشریحی یا انشایی** هم معروف اند. آزمون هایی هستند که در آنها سوال ها در اختیار آزمون شوند و گذاشته می شوند و او جواب سوال ها را خود آماده می کند و در برگه های امتحانی می نویسد. به همین سبب به آنها **آزمون های باز پاسخ** نیز می گویند.

❖ علت نام گذاری این آزمون ها به آزمون ها ذهنی: در تصحیح جواب ها ممکن است نظر شخصی مصحح دخالت کند.

انواع آزمونهای تشریحی

```
graph TD; A[انواع آزمونهای تشریحی] --> B[محدود پاسخ]; A --> C[گسترده پاسخ];
```

محدود پاسخ

گسترده پاسخ

ویژگیهای
آزمونهای
گسترده پاسخ

جهت سنجش
هدفهای
ارزشیابی

جهت سنجش
هدفهای ترکیبی

عدم محدودیت
در
تعداد پاسخ

عدم محدودیت
زمانی

عدم محدودیت
در پاسخ

ویژگیهای آزمون محدود پاسخ

در دادن پاسخ آزادی کامل ندارند

محدودیت زمان پاسخ

محدودیت در مقدار پاسخ

جهت سنجش هدف فهمیدن ،
کار بستن، تحلیل

محاسن سؤالهای
تشریحی

واقعی بودن
موقعیت

سنجش توانایی
پاسخ دادن
به سؤالها

پروراندن
جواب

آسانی
در تهیه آزمون

محاسن آزمون های تشریحی

- ❖ تهیه ی این آزمون از آزمون های عینی آسانتر است.
- ❖ این آزمون را تنها وسیله موجود سنجش توانایی آزمون شونده در پروراندن جواب سوال و بیان آن می دانند.
- ❖ این آزمون توانایی پاسخ دادن به سوال را می سنجد نه توانایی انتخاب پاسخ را.
- ❖ موقعیت های واقعی تری از آزمون های عینی به آزمون شونده عرضه می کند.
- ❖ این آزمون بر روش مطالعه یادگیرندگان تاثیر مثبت به جای می گذارد.

معایب آزمون های تشریحی

- ❖ این آزمون نمونه کوچکی از محتوای درس و هدف های آموزش را اندازه می گیرد.
- ❖ تصحیح برگه امتحانی این آزمون نمی تواند بادقت و به طور عینی انجام بگیرد.
- ❖ تصحیح برگه امتحانی این آزمون بسیار وقت گیر است.

راهکارهای بر طرف نمودن معایب آزمون های تشریحی

تا حد امکان از سؤالهای محدود پاسخ استفاده شود تا مقدار بیشتری از هدفهای آموزشی را در یک جلسه امتحانی مورد استفاده قرار گیرد.

به جای یک نوبت چندین نوبت امتحان به عمل آید.

دقت لازم به هنگام نوشتن صورت سؤالها، تا همه آزمون شوندگان سؤال را درک کنند.

در تصحیح از یک شیوه نمره گذاری یکنواخت از قبل تعیین شده استفاده شود.

قواعد تهیه آزمون های تشریحی

- ❖ در نوشتن صورت سوالهای آزمون یک درس با رسم جدول مشخصات آن درس باید دقت شود که سوالها به طور مستقیم به هدفهای آموزشی مربوط شوند.
- ❖ سوال های تشریحی باید تنها به اندازه گیری هدف هایی محدود شود که با سایر آزمون ها به خوبی قابل اندازه گیری نیستند.
- ❖ صورت سوال های تشریحی باید با عبارات و کلمات واضح و روشن نوشته شود.
- ❖ از کاربرد کلمات چه کسی، کجا و جز این ها پرهیز شود و از چرا و به چه دلیل استفاده شود.
- ❖ تا حد امکان از سوالهای تازه و موقعیت های جدید استفاده شود.
- ❖ به آزمون شونده حق انتخاب داده نشود.

قواعد تهیه سوالهای
تشریحی در رابطه
با متن سوالها

از سوالهای تازه و
موقعیت جدید
استفاده شود

خوداری از کاربرد
کلمات چه کسی ،
چه وقتی ، کجا

کلمات واضح

در رابطه با آزمون شوندگان

حق انتخاب چند سوال از میان تعدادی سوال ندهید

جلوگیری از عقاید شخصی

زمان کافی جهت جواب سؤالات

افزایش مقدار سؤالات با سؤالات جواب کوتاه

اطلاع از عوامل ارزشیابی

قواعد تصحيح سوالهاى تشریحی

براساس هدفها باشد

درست کردن پاسخ نمونه

تصحیح سؤال به سؤال

خودارى از شناسايى نام صاحبان

تصحیح مجدد توسط همکاران دیگر

تصحیح يك سؤال بدون وقفه

تصحیح اشتباهات

تصحیح به روش تحلیلى و کلی

تعریف آزمون کوتاه پاسخ

❖ آزمونی است که از مجموعه سوالات مختصر که غالباً برای سنجش هدفهای آموزشی سطح پایین طرح می شود، تشکیل می شود.

انواع آزمون های کوتاه پاسخ

- ❖ **کوتاه پاسخ نوع پرسشی:** سؤال به صورت جمله سوالی طرح می شود که پاسخ کوتاهی دارد.
- ❖ **داروهای میکروب کش را چه می نامند ؟ (آنتی بیوتیک)**
- ❖ **کامل کردنی:** سؤال به صورت یک جمله ناقص نوشته می شود که در آن یک جای خالی وجود دارد باید آن پر شود.
- ❖ **بلندترین قله ی جهان ، قله ی نام دارد . (اورست)**
- ❖ **تشخیصی:** سؤال به صورت یک موضوع یا مطلب ارائه می شود که آزمون شونده باید جواب آنرا تداعی کند.
- ❖ **مراسم گشایش بازی های المپیک بسیار (شورانگیز) است . (هیجان انگیز)**

کاربرد آزمونهای کوتاه پاسخ

در موارد هدفهای
سطح بالاتر مانند

سنجش
سطوح پایین
هدفهای شناختی

توانایی دستکاری
نمادهای ریاضی
و حل کردن معادله
ریاضی

توانایی حل کردن
مسائل عددی

تفسیر ساده
اطلاعات و کاربرد
قواعد

دانش ، معلومات

محاسن آزمونهای کوتاه پاسخ

سهولت تهیه سوالات

جلوگیری از حدس کور کورانه

سهولت تصحیح

اجرای آسان آن

کاهش تقلب

اطلاعات تشخیصی بیشتری را در اختیار می گذارد

معایب آزمونهای کوتاه پاسخ

```
graph TD; A[معایب آزمونهای کوتاه پاسخ] --- B[سنجش هدفهای سطوح پایین]; A --- C[حفظ کردن اطلاعات جزئی و بی اهمیت]; A --- D[وقت و سرعت تصحیح و نمره گذاری پایین تر از آزمونهای عینی دارد];
```

سنجش هدفهای سطوح پایین

حفظ کردن اطلاعات
جزئی و بی اهمیت

وقت و سرعت تصحیح
و نمره گذاری پایین تر
از آزمونهای عینی دارد

قواعد کلی تهیه سؤالات آزمونهای کوتاه پاسخ

هر سؤال موضوع مهمی باشد

صورت سؤال عین جملات کتاب نباشد

به جای سؤال های کامل کردن از پرسشی استفاده شود

مشخص کردن واحد مقیاس در سؤالهایی
که پاسخ آنها اعداد هستند

سؤال چند پهلوی و مبهم نباشد

قواعد تهیه
سؤالات کوتاه
پاسخ کامل
کردنی

خوداری از
اشارات
دستوری

تعداد زیادی
جای
خالی نباشد

کلمات مبهم
حذف شود

جای خالی
در قسمت
آخر باشد

آزمون های مسائل ساده ریاضی

- ❖ این گونه سؤالا در ریاضیات ، علوم ، حسابداری و زمینه های دیگر که با کاربرد اعداد سر و کار دارند قابل استفاده اند.
- * امتیاز مهم آزمونهای مسائل عددی این است که می توان آنها را در موقیتهای تازه به کار برد تا توانایی درک و فهم و کار بستن آزمون شوندگان مورد سنجش قرار گیرد.

قواعد تهیه سؤالهای مسائل عددی

از اعداد ساده استفاده شود

مسائلی طرح شود که دارای جواب صحیح هستند

میزان دقت تعیین شود

زبان ساده و مختصر

اطلاع در نشان دادن واحد اندازه گیری

تقسیم مسائل پیچیده به چند مسائل ساده